TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU HALK HİKAYESİ 2. DERS

HALK HİKÂYESİ

Hz. Ali Cenknâmeleri

Hz. Ali Cenknâmeleri 13.yy Türk edebiyatında önemli örneklerle kendini göstermiştir. Hz. Ali Cenknâmeleri, kahramanlık konusunu işleyen, dine dayalı destansı hikâyeler içerisinde yer alır. Onun kahramanlıkları dilden dile anlatılarak kimi zaman tarihî hakikatleri de aşarak destansı bir boyuta ulaşmıştır. Sözlü gelenekte var olan cenknâmeler, daha sonra yazıya geçirilmiştir.

Cenknâmelerin büyük bir kısmının günümüzde yeniden ele alınıp hikâyelere konu edilmesiyle bu eserler, modern Türk hikâyeciliğine de kaynaklık etmiştir. Cenknâmeler; şekil bakımından nazım, nesir veya nazım-nesir karışık olarak kaleme alınmıştır.

SORULAR

SORU 1:

Ashab-ı kibar:

– Bari burada İmam Ali'nin gözleri sağlam olsaydı. Bizim ordumuza yardım ederdi, dediler. Çok üzüldüler. İslam askeri gece orada konakladı. Sabah olunca hazırlık yapıp savaş meydanına yöneldiler:

Beyit:

Yine altın elbise oldu zamana
Güneş yürüdü asumana

Cihana rahmet her türlüsü saçıldı
Sabah oldu, karadan ak seçildi

Yine yiğitler meydana geldi
Mumun ateşine pervane yandı

Gaziler, atlarına bindiler, saf hâline gelip beklemeye başladılar. Küffar askerleri gördüler ki İslam askeri meydanda toplanmış. Hayber halkı da hazırlık yaptı. Silahlarını giydiler, burçların üzerinde ve hendeğin kenarında beklediler. Toplar ve mancınıklar kurdular.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez?</u>

A) Olaylar oluş sırasına göre anlatılmıştır.
B) Öyküleyici anlatım biçimi kullanılmıştır.
C) Dinî-destani bir kahramanlık hikâyesidir.
D) Nazım ve nesirden oluşan bölümler iç içedir.
E) Anlaşılması güç, sanatlı bir dili vardır.

Cevap: E

SORU 2:

Radloff ( ) 1866 yılında yayımladığı ilk eserinin ön sözünde Türkçe için ( ) Yeryüzündeki hiçbir dil Türkçe kadar geniş sahalara yayılmış değildir ( ) ( ) der ( )

Bu cümlede yay ayraçla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

A) (;) (:) (.) (,) (.)
B) (:) (") (.) (!) (.)
C) (,) (") (") (.) (.)
D) (,) (-) (,) (-) (.)
E) (,) (") (.) (") (.)

Cevap: E

SORU 3:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayraçla belirtilen yere diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) Türkçe ( ) İngilizce, Fransızca ve İspanyolca gibi bir dünya dilidir.

B) Faruk Sümer ( ) Köroğlu'nun 17. yüzyılda Anadolu'da yaşayan bir halk ozanı olduğunu söyler.

C) Dergâh ( ) 1921-1923 yıllarında yayımlanan bir sanat ve edebiyat dergisidir.

D) Tanzimat ( ) Servetifünun ve Cumhuriyet devirleri ayrı ayrı özelliklere sahiptir.

E) Çin ( ) Fars ve Arap kaynaklarında Türk destanlarına ait parçalar bulunmaktadır.

Cevap: A